

Một số biện pháp nhằm nâng cao nhận thức cho học sinh về xây dựng và bảo vệ chủ quyền lãnh thổ, biên giới quốc gia trên biển trong tình hình mới tại Trường trung học phổ thông Phước Thạnh

Ngô Minh Hải*

*Trường THPT Phước Thạnh, tỉnh Tiền Giang

Received: 10/8/2024; Accepted: 16/8/2024; Published: 10/9/2024

Abstract: This article investigates several measures to enhance students' awareness of building and protecting territorial sovereignty and national borders at sea in the new context at Phước Thạnh High School. Given the increasingly complex situation regarding territorial issues, especially in the East Sea, educating youth about their roles and responsibilities in safeguarding national interests is essential. The study identifies key strategies, including strengthening the leadership of the school administration, innovating educational content and methods, and enhancing cooperation between the school, family, and community. By implementing these measures, the research aims to cultivate patriotism and responsibility among students, equipping them with the necessary knowledge and skills to actively participate in national defense and environmental protection. The proposed solutions are designed to be feasible and flexible to ensure effectiveness in raising awareness and fostering proactive thinking among students regarding national sovereignty and maritime security.

Keywords: Awareness; Students; Territorial sovereignty; National borders; Phước Thạnh High School.

1. Đặt vấn đề

Tổ quốc Việt Nam xã hội chủ nghĩa được hình thành và phát triển trong quá trình đấu tranh Cách mạng của dân tộc ta dưới sự lãnh đạo của Đảng Cộng sản Việt Nam. Chủ quyền lãnh thổ và biên giới quốc gia (BGQG) Việt Nam là một bộ phận hợp thành quan trọng, không thể tách rời của Tổ quốc Việt Nam xã hội chủ nghĩa, là yếu tố cơ bản đảm bảo cho sự ổn định bền chắc của đất nước Việt Nam. Chủ quyền lãnh thổ, BGQG là sự khẳng định chủ quyền của nhà nước Việt Nam, bao gồm cả quyền lập pháp, hành pháp và tư pháp trong phạm vi lãnh thổ. Chính vì vậy, mà chủ quyền lãnh thổ và BGQG là thiêng liêng, bất khả xâm phạm của dân tộc Việt Nam. Luật BGQG của nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam khẳng định: “Biên giới của nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam là thiêng liêng, bất khả xâm phạm. Xây dựng, quản lý, bảo vệ BGQG có ý nghĩa đặc biệt quan trọng đối với sự toàn vẹn lãnh thổ, chủ quyền quốc gia, góp phần giữ vững chính trị, phát triển kinh tế - xã hội, tăng cường quốc phòng và an ninh của đất nước”.

Trong giai đoạn hiện nay, tình hình thế giới và khu vực đang có sự chuyển biến nhanh chóng và phức tạp nên có rất nhiều yếu tố tiềm ẩn khó lường. Các thế

lực thù địch vẫn đang ráo riết tìm mọi cách để chống phá sự phá sự nghiệp Cách mạng của Đảng và nhân ta, chủ yếu và thông qua diễn biến hòa bình, với mục đích xóa bỏ chế độ Xã hội chủ nghĩa ở Việt Nam, xóa bỏ vai trò lãnh đạo của Đảng Cộng sản Việt Nam, chuyển hướng cách mạng của nước ta rẽ sang một hướng khác đi chệch hướng Xã hội chủ nghĩa. Thực tế cho thấy, những hành động xâm hại chủ quyền, toàn vẹn lãnh thổ của các thế lực thù địch đối với nước ta vẫn đang tiếp diễn dưới nhiều hình thức, âm mưu với vô vàn thủ đoạn hết sức tinh vi, sảo quyệt cụ thể một số vấn đề lớn như hành động gây hấn của Trung Quốc ở Biển Đông khi ngang nhiên đưa giàn khoan Hải Dương 981 vào vùng lãnh thổ trên biển của nước ta và có hành vi ngang ngược khi dùng vòi rồng phun nước vào các tàu kiểm ngư và cảnh sát biển của nước ta, Trung Quốc đã vi phạm nghiêm trọng chủ quyền lãnh thổ trên biển của nước ta và Công ước Liên hiệp quốc về luật biển năm 1982.

Thế kỉ 21 được coi là “thế kỉ đại dương”. Việt Nam là một quốc gia có biển, tài nguyên biển đảo phong phú, đa dạng cho phép phát triển trên nhiều lĩnh vực. Trong bối cảnh quốc tế hiện nay, bên cạnh sự phát triển như vũ bão của khoa học và công nghệ đang tạo ra vận mệnh mới trong hội nhập và phát

triển của đất nước thì Việt Nam phải đối mặt với nhiều nguy cơ và thách thức lớn như ô nhiễm môi trường, sự cố môi trường biển do formosa gây nên, gia tăng dân số, nhất là chủ quyền quốc gia trên biển bị xâm phạm nghiêm trọng đặc biệt là 2 quần đảo Hoàng sa và Trường Sa của nước ta đang bị các thế lực thù địch ngoài nước can thiệp trắng trợn. Chính từ những căng thẳng BGQG trên mà mỗi công dân đều có nghĩa vụ và trách nhiệm phải bảo vệ vững chắc chủ quyền biển, đảo của đất nước, người học là lực lượng trẻ, có tri thức trong xã hội, là tương lai của đất nước, là thế hệ kế tục sự nghiệp của ông cha ta trong việc gìn giữ, khai thác, bảo vệ biển đảo Việt Nam, vì thế việc nâng cao nhận thức cho học sinh về xây dựng và bảo vệ chủ quyền lãnh thổ, BGQG trên biển có ý nghĩa đặc biệt quan trọng.

Trước tầm quan trọng và sự cấp thiết của việc nâng cao nhận thức của học sinh về xây dựng và bảo vệ chủ quyền lãnh thổ, biên giới quốc gia trên biển trong tình hình mới. Từ cơ sở thực tiễn tại trường trung học phổ thông Phước Thạnh, căn cứ vào những nguyên nhân được rút ra từ quá trình thực nghiệm, tôi chọn đề tài “Một số biện pháp nhằm nâng cao nhận thức cho học sinh về xây dựng và bảo vệ chủ quyền lãnh thổ, biên giới quốc gia trên biển trong tình hình mới tại Trường Trung học phổ thông Phước Thạnh”.

2. Nội dung nghiên cứu

2.1. Tăng cường sự lãnh đạo của Chi bộ đảng và quản lý của BGH nhà trường về xây dựng và bảo vệ chủ quyền lãnh thổ, BGQG trên biển trong tình hình mới

Để tăng cường sự lãnh đạo của Chi bộ đảng và sự quản lý của BGH nhà trường thì trước mắt cần làm những vấn đề sau:

Thứ nhất, tiếp tục đẩy mạnh công tác lãnh đạo của Chi bộ đảng nhà trường đối với việc nâng cao nhận thức cho học sinh về xây dựng và bảo vệ chủ quyền lãnh thổ, BGQG trên biển trong tình hình mới.

Thứ hai, là tăng cường công tác tổ chức, quản lý của Ban giám hiệu nhà trường đối với việc nâng cao nhận thức cho học sinh về xây dựng và bảo vệ chủ quyền lãnh thổ, BGQG trên biển trong tình hình mới.

2.2. Thường xuyên đổi mới nội dung, hình thức, phương pháp giáo dục nâng cao nhận thức cho học sinh về xây dựng và bảo vệ chủ quyền lãnh thổ, BGQG trên biển trong tình hình mới

Hiện nay tình hình thế giới và khu vực tiếp tục diễn biến phức tạp và khó lường; các thế lực thù địch vẫn đẩy mạnh thực hiện chiến lược “Diễn biến hòa bình”, chống phá cách mạng nước ta với những thủ

đoạn mới trên các lĩnh vực chính trị, tư tưởng, kinh tế, văn hoá... Vì vậy, sự nghiệp đổi mới đất nước đòi hỏi chúng ta phải tiếp tục mở rộng quan hệ, hợp tác quốc tế, trong bối cảnh chứa đựng cả thời cơ và thách thức, đối tác và đối tượng đan xen. Trên cơ sở đánh giá tình hình thế giới, khu vực và yêu cầu, nhiệm vụ xây dựng và bảo vệ Tổ quốc, Đảng ta luôn có những tư duy mới về quốc phòng – an ninh (QPAN). Những quan điểm, tư duy mới đó rất cần được cập nhật trong chương trình, nội dung học tập. Cụ thể hơn là trong những năm qua nội dung, chương trình, hình thức, phương pháp giảng dạy môn giáo dục QPAN luôn được điều chỉnh, cải tiến để theo kịp tình hình hiện nay và phù hợp với thực tế giảng dạy của nhà trường. Tuy nhiên do thiếu giáo viên, kinh nghiệm giảng dạy chưa cao nên chưa đáp ứng được yêu cầu đặt ra trong việc nâng cao nhận thức cho học sinh về giáo dục QPAN nói chung và xây dựng và bảo vệ chủ quyền lãnh thổ, BGQG trên biển trong tình hình mới nói riêng.

Tuy nhiên, do nhiều yếu tố khách quan lẫn chủ quan ảnh hưởng dẫn đến chất lượng công tác giáo dục QPAN chưa đạt như kỳ vọng. Cần áp dụng phương pháp giảng dạy mới, tích cực như lấy người học làm trung tâm, sử dụng giáo án điện tử, và khuyến khích học sinh tự chủ trong học tập. Giáo viên cần chuẩn bị bài giảng kỹ lưỡng, sử dụng hình ảnh, âm thanh minh họa, và cập nhật thông tin về biển Đông,... Việc đổi mới kiểm tra đánh giá cũng rất quan trọng, cần kết hợp trắc nghiệm và tự luận để đạt hiệu quả cao hơn.

Nếu thực hiện được những vấn đề nêu trên sẽ giúp cho kết quả dạy và học được tốt hơn giúp học sinh có nhiều kiến thức hơn về QPAN, nâng cao thái độ, hứng thú của cả người dạy và người học đối với việc dạy và học môn giáo dục QPAN. Từ đó hiểu được quyền, nghĩa vụ và trách nhiệm của mình, góp phần nâng cao nhận thức về môn giáo dục QPAN, nhất là nâng cao nhận thức cho học sinh về xây dựng và bảo vệ chủ quyền lãnh thổ, BGQG trên biển, góp phần bảo vệ vững chắc Tổ quốc Việt Nam XHCN.

2.3. Xây dựng phát triển đội ngũ giáo viên Giáo dục QPAN

Nâng cao chất lượng giảng dạy môn giáo dục QPAN là nhiệm vụ cốt lõi để giúp người học hiểu rõ hơn về trách nhiệm của mình trong việc bảo vệ Tổ quốc, nhất là trong bối cảnh tình hình quốc tế và trong nước có nhiều biến động. Mỗi Giáo viên cần nhận thức sâu sắc về vai trò của môn học, liên tục đổi mới phương pháp giảng dạy, và cập nhật thông tin thời sự, chính trị, quân sự-an ninh để đáp ứng những yêu cầu mới của công tác giảng dạy.

Để giảng dạy hiệu quả hơn, giáo viên cần tích cực tự trau dồi kiến thức, học hỏi qua các kênh thông tin chính thống, tham gia hội thảo và tập huấn chuyên môn. Đặc biệt, với những nội dung liên quan đến chủ quyền biển đảo, giáo viên cần nắm vững và thường xuyên cập nhật thông tin mới nhất để giúp học sinh hiểu rõ hơn về tình hình biển đảo và vai trò của mình trong việc bảo vệ đất nước. Đồng thời, giáo viên cần đổi mới cách thức giảng dạy, tạo hứng thú cho người học và nâng cao khả năng tiếp thu. Chỉ khi giáo viên nhận thức rõ trách nhiệm, không ngừng nâng cao kỹ năng, phẩm chất đạo đức nghề nghiệp, họ mới có thể tạo ra những bài giảng chất lượng, giúp học sinh không chỉ học tốt mà còn hiểu rõ trách nhiệm của mình trong việc xây dựng và bảo vệ Tổ quốc.

2.4. Tăng cường đầu tư cơ sở vật chất, hạ tầng cho bộ môn

Cơ sở vật chất đóng vai trò thiết yếu trong việc nâng cao chất lượng giảng dạy và học tập môn giáo dục QPAN. Tại Trường THPT Phước Thạnh, dù đã có những nỗ lực đầu tư trang thiết bị, nhưng một số hạn chế vẫn tồn tại. Các phòng học cần được trang bị đầy đủ các thiết bị như máy chiếu, tranh ảnh, và mô hình học cụ để hỗ trợ cho các bài giảng lý thuyết. Đồng thời, việc thiếu thao trường, bãi tập chính quy đã ảnh hưởng lớn đến các buổi thực hành, đặc biệt là các bài học liên quan đến ném lựu đạn và kỹ thuật bắn súng, làm giảm chất lượng đào tạo và tiềm ẩn nguy cơ tai nạn. Vì vậy, cần có kế hoạch đầu tư, nâng cấp thao trường và bãi tập để đảm bảo môi trường học tập an toàn và hiệu quả hơn cho học sinh.

Bên cạnh đó, trang thiết bị dạy học và tài liệu tham khảo cũng cần được chú trọng bổ sung. Mặc dù trường đã đầu tư một số thiết bị dụng cụ, nhưng số lượng vẫn chưa đủ và chất lượng chưa cao. Để nâng cao hiệu quả giảng dạy, nhà trường cần đầu tư thêm thiết bị và tài liệu liên quan, đặc biệt là các tài liệu về biển đảo và bảo vệ chủ quyền quốc gia. Việc tăng cường tài liệu tham khảo không chỉ giúp người dạy có thêm nguồn tư liệu để giảng dạy mà còn hỗ trợ người học nghiên cứu, mở rộng hiểu biết về các vấn đề QPAN, góp phần nâng cao chất lượng học tập và giảng dạy.

2.5. Kết hợp nhà trường, gia đình và xã hội trong nâng cao nhận thức học sinh về xây dựng và bảo vệ chủ quyền lãnh thổ, BGQG trên biển

Để nâng cao nhận thức của học sinh về chủ quyền lãnh thổ, BGQG, cần sự phối hợp chặt chẽ giữa nhà trường, gia đình và xã hội. Nhà trường có trách nhiệm kết nối thường xuyên với phụ huynh qua giáo

viên và cố vấn học tập, giúp gia đình nắm bắt tình hình học tập, rèn luyện của học sinh để có những hỗ trợ kịp thời. Thông qua các cuộc trao đổi này, giáo viên cũng hiểu rõ hơn tâm lý và đặc điểm của học sinh, từ đó lựa chọn phương pháp giảng dạy phù hợp.

Gia đình cần chủ động phối hợp với nhà trường trong việc giáo dục con em, theo dõi và cung cấp thông tin về tình hình học tập và sinh hoạt của các em. Ngoài ra, xã hội, bao gồm chính quyền và các tổ chức tại địa phương, cần nắm bắt tình hình học sinh để hỗ trợ học bổng cho học sinh khó khăn và ngăn chặn các tệ nạn xã hội. Việc thiết lập quy chế phối hợp giữa nhà trường và chính quyền địa phương là cần thiết để giữ gìn an ninh trật tự và đấu tranh phòng chống tội phạm trong ngành giáo dục.

3. Kết luận

Học sinh, sinh viên là lực lượng trẻ, tri thức của xã hội và tương lai của đất nước, đóng vai trò quan trọng trong việc thúc đẩy cộng đồng quan tâm đến môi trường và bảo vệ chủ quyền biển, đảo của Tổ quốc. Trong bối cảnh tình hình Biển Đông diễn biến phức tạp, nhiệm vụ bảo vệ chủ quyền biển, đảo đang đặt ra yêu cầu cấp thiết đối với cả hệ thống chính trị, trong đó có thanh niên. Thanh niên cần phát huy sức mạnh của mình trong công tác bảo vệ Tổ quốc và nâng cao vị thế quốc gia trên thị trường quốc tế.

Xuất phát từ thực tiễn, tác giả đề xuất một số biện pháp nâng cao nhận thức cho học sinh về bảo vệ chủ quyền lãnh thổ, biên giới quốc gia trên biển tại Trường THPT Phước Thạnh, bao gồm: *tăng cường lãnh đạo của Chi bộ đảng và quản lý của BGH trường; đổi mới nội dung và phương pháp giáo dục; phát triển đội ngũ giáo viên Giáo dục QPAN; đầu tư cơ sở vật chất cho bộ môn; nâng cao trách nhiệm của người học; và kết hợp nhà trường, gia đình, xã hội trong giáo dục.* Các giải pháp này có tính khả thi và cần được thực hiện linh hoạt để nâng cao hiệu quả nhận thức của học sinh về bảo vệ chủ quyền lãnh thổ trong tình hình mới.

Tài liệu tham khảo

1. Công ước Liên hiệp quốc về Luật biển năm 1982.
2. Luật biển Việt Nam (2012), NXB Chính trị Quốc gia, Hà Nội.
3. Giáo trình giáo dục quốc phòng - an ninh dành cho người học các trường cao đẳng, Đại học, NXB Giáo Dục Việt Nam, 2008.
4. Giáo trình xây dựng và bảo vệ chủ quyền lãnh thổ, BGQG và biển đảo Việt Nam, NXB Giáo dục Việt Nam, 2015.